

Predicting academic dishonesty based on moral identity, emotional self-awareness, and academic self-concept in medical students

Rezvan Shadjou: Ph.D. student of Educational Psychology, Department of Psychology, Faculty of Psychology, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Afsaneh Ghanbari Panah*: Faculty member, Department of Educational Psychology, Faculty of Psychology, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Fariborz Dortaj: Faculty member, Department of Educational Psychology, Faculty of Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

Masoud Ghasemi: Faculty member, Department of Educational Psychology, Faculty of Psychology, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Abstract: Academic dishonesty is a common immoral behavior in educational settings that helps people achieve the desired but unfair, illegal and indecent results. This was a correlational study aimed at predicting academic dishonesty based on moral identity, emotional self-awareness, and academic self-concept in medical students. The statistical population of the present study included all male and female undergraduate students of allied medical sciences studying at public universities in Tehran in the academic year 2019-2020. Of these students, 300 were selected using random sampling method. Data collection tools included questionnaires of academic dishonesty, moral identity, and emotional self-awareness, and academic self-concept. The face and content validity of all questionnaires were approved by the management professors, and their reliability was reported through Cronbach's alphas of 0.83, 0.74, 0.79 and 0.71, respectively. Data were analyzed using descriptive statistics and focal correlation analysis using SPSS version 24. The results of the present study showed that academic self-concept, emotional self-awareness, and moral identity are predictors of students' academic dishonesty. The results of the present study have important and effective implications for identifying the factors affecting academic dishonesty and reducing this problem in students.

Keywords: Academic dishonesty, Moral identity, Emotional self-awareness, Academic self-concept.

***Corresponding author:** Faculty member, Department of Educational Psychology, Faculty of Psychology, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Email: af_ghanbary@yahoo.com

مقدمه

یکی از این چالش‌ها و مشکلاتی که نظام آموزشی ما از دیرباز تاکنون با آن درگیر بوده است، مسئلهٔ تقلب و بی‌صدافتی تحصیلی است (بارانی و همکاران ۱۳۹۸). بی‌صدافتی تحصیلی یک رفتار غیراخلاقی شایع (مانند دروغ‌گویی، پنهان کردن حقیقت، گول زدن و فریب) در محیط‌های آموزشی است که به افراد در دستیابی به نتایج دلخواه اما غیرمنصفانه، غیرقانونی و نادرست کمک می‌کند (مک کلانگ و گابرسون ۲۰۲۱). استارویتوا و نامانگو مفهوم بی‌صدافتی تحصیلی را تلاش غیر اخلاقی توسط فراگیران برای ارتقای رتبهٔ خود در موقعیت‌های آموزشی بدون تلاش با تقلب در آزمون و تکلیف تعریف می‌کنند. علیرغم ماهیت غیر اخلاقی و ناپذیرفتنی بودن بی‌صدافتی تحصیلی، شواهد پژوهشی نشان می‌دهد، این گونه رفتارها در همهٔ محیط‌های تحصیلی از شیوع نسبی برخوردارند (آنو و همکاران ۲۰۲۱). ریدوان و همکاران در پژوهشی نشان دادند که ۷۶ درصد از دانشجویان مشارکت در بی‌صدافتی تحصیلی را گزارش کردند (ریدوان و همکاران ۲۰۲۱).

در خصوص پیش‌ایندهای بی‌صدافتی تحصیلی که کنشی ماهیتاً غیراخلاقی است، منطقی است نقش سازه‌های اخلاقی در تولید آن بررسی گردد. از طرفی با توجه به نقش کلیدی و اساسی اخلاق در مفهوم خود و هویت (جوکار و حق‌نگهدار ۱۳۹۵) و اینکه هویت به عنوان یک منبع انگیزش اخلاقی در نظر گرفته می‌شود که نیروی انگیزشی قوی‌تری در قیاس با شناخت و هیجان اخلاقی برای تولید کنش‌های اخلاقی فراهم می‌آورد (قنبری طلب و طهماسبی کهیانی ۱۳۹۹)، در پژوهش حاضر هویت اخلاقی به عنوان یکی از پیش‌ایندهای بی‌صدافتی تحصیلی بررسی گردید. آکینو و رید هویت اخلاقی را به صورت یک خود-طرحواره که حول مجموعه‌ای از ویژگی‌های اخلاقی مانند عدالت، دلسوزی، مهربانی، تعهد و ... سازمان یافته، مفهوم پردازی و برای آن دو بعد درونی سازی تعریف نمودند. بعد درونی سازی، وجه خصوصی و

فردی هویت اخلاقی است که نمادسازی به میزان عمق و نفوذ اصول اخلاقی در خودپنداره‌ی فرد اشاره دارد (امیری ۱۳۹۷). بعد نمادسازی معطوف به وجه عمومی و اجتماعی هویت اخلاقی است که به صورت بازتاب اصول و ویژگی‌های اخلاقی در جهان اجتماعی و به دیگران در قالب رفتار تعریف شده است (رولو و همکاران ۲۰۲۱). در همین راستا، جوکار و حق‌نگهدار (۱۳۹۵) در پژوهشی نشان داد بعد نمادسازی هویت اخلاقی، بعد تقلب در تکلیف را به صورت منفی و معنادار و بعد تقلب در آزمون را به صورت منفی اما در حد مرزی پیش‌بینی نمود. همچنین، بعد درونی سازی هویت اخلاقی، برخلاف انتظار، تنها بعد تقلب در آزمون را به صورت منفی و معنادار پیش‌بینی کرد. همچنین مهجوئی قراماخر و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی نشان دادند بعد نمادسازی هویت اخلاقی پیش‌بینی کننده ابعاد عدم صداقت تحصیلی است.

همانطور که پیش‌تر نیز گفته شد، بی‌صدافتی تحصیلی یک رفتار غیر اخلاقی محسوب می‌شود و هیجان‌ات و انگیزه‌ها نیز در تعیین این رفتار نقش کلیدی دارند (صداقت نژاد ۱۳۹۵). بنابراین خودآگاهی هیجانی نیز به عنوان یکی درگیر از پیش‌ایندهای بی‌صدافتی تحصیلی در پژوهش حاضر بررسی می‌گردد. اسزس-زیگیل و همکاران، خودآگاهی هیجانی را به عنوان یک توانایی که مشخص‌کننده و توصیف‌کننده هیجان‌های خود و دیگران است، تعریف کرده‌اند. سطوح پنجگانه خودآگاهی هیجانی عبارتند از: احساس بدنی، تمایل به عمل، هیجان‌های منفرد، هیجان‌های وابسته و ترکیبی از تجربیات هیجانی آمیخته. خودآگاهی هیجانی نقش ضروری در انطباق با محیط ایفا می‌کند (ترنتینی و همکاران ۲۰۲۱). در همین زمینه، صداقت نژاد (۱۳۹۵) در پژوهشی به اهمیت هیجان‌های خودآگاه در بی‌صدافتی تحصیلی دانشجویان اشاره داشت.

دانشجویانی که دست به رفتارهای بی‌صدافتی تحصیلی زده‌اند، گزارش دادند که کپی کردن تکالیف، برای به دست آوردن بهترین رتبه، کارآمدترین روش

۹۹ مشغول به تحصیل هستند بود. با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ۳۰۰ نفر انتخاب شد. بدین صورت که پس از کسب مجوز لازم، از کل دانشگاه های علوم پزشکی تهران سه دانشگاه (شهید بهشتی، علوم بهزیستی و انستیتو) به صورت تصادفی برگزیده شدند و فرم رضایت نامه به دانشجویان داده شد تا در صورت رضایت برای شرکت در پژوهش آن را پر کنند. در این فرم تصریح شده بود که شرکت کنندگان این حق را دارند که در هر مرحله از پژوهش بر اساس اختیار کامل به همکاری خود با پژوهشگر خاتمه دهند و در خصوص محرمانه بودن اطلاعات نیز به شرکت کنندگان اطمینان خاطر داده شد. پس از تکمیل پرسشنامه ها و پس از حذف پرسشنامه های ناقص و مخدوش، تعداد ۲۵۱ پرسشنامه باقیمانده، به عنوان نمونه نهایی انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از پرسش نامه های زیر استفاده شد:

مقیاس بی صداقتی تحصیلی: مقیاس بی صداقتی تحصیلی شامل ۹ گویه رفتاری است که انواع مختلف رفتارهای بی صداقتی تحصیلی را در برمی گیرد. در پژوهش جوکار و حق نگهدار (۱۳۹۵)، برخی گویه های این مقیاس به منظور انطباق فرهنگی تغییر و ۱ گویه نیز به آن افزوده شد. در نهایت این مقیاس شامل ۱۰ گویه شد که دو نوع تقلب در آزمون و تقلب در تکالیف نوشتاری را می سنجد. در این مقیاس، انواع مختلف رفتارهای بی صداقتی تحصیلی به شرکت کنندگان ارائه و از آنها خواسته میشود که تعیین کنند تا چه حد هر کدام از این رفتارها را انجام داده اند. شرکت کنندگان با استفاده از یک مقیاس لیکرت ۵ گزینه ای از هیچ وقت (۱) تا همیشه (۵) به گویه ها پاسخ می دهند. تمامی سؤالات به روش مستقیم نمره گذاری می شوند (جوکار و حق نگهدار ۱۳۹۵). مکابی و تروینیو روایی و پایایی مطلوبی را برای مقیاس خود گزارش نموده اند ($\alpha = 0.83$) (ریدوان و همکاران ۲۰۲۱).

پرسشنامه خودپنداره تحصیلی: نسخه اصلی پرسشنامه خودپنداره تحصیلی لی و وانگ شامل دو

ممکن بود. در واقع، این افراد در پی ترسیم و ایجاد تصویری مطلوب از خویش هستند که در زمینه تحصیلی سریع ترین راه را تقلب می دانند (بارانی و همکاران ۱۳۹۸). این تصویر از خویش را می توان خودپنداره تحصیلی دانست. خودپنداره شامل برداشت و ادراک هر فرد از توانمندی های تحصیلی خود می باشد (راین، بوزمن، جکسون و باریو ۲۰۱۴). افراد دارای خودپنداره تحصیلی مثبت به قابلیت های خود اطمینان دارند، تکالیف دشوار را به مثابه چالش هایی در نظر می گیرند که باید بر آنها تسلط یابند. در همین راستا راین و همکاران در پژوهشی نشان دادند که خود پنداشت مثبت تحصیلی با رفتارهای بی صداقتی تحصیلی رابطه ی منفی دارد (راین و همکاران ۲۰۱۴). زیرا دانشجویانی که خودپنداره سطح پایینی دارند، به دنبال ابراز شایستگی در نزد دیگران ممکن است که رفتارهای بی صداقتی تحصیلی را داشته باشند.

لذا با توجه به رایج بودن بی صداقتی تحصیلی در بین دانشجویان و تأثیر آن در متزلزل نمودن کیفیت آموزش و ارزشیابی و هم چنین کمبود تحقیقات انجام شده در کشور ما که مروری بر پایگاه های اطلاعاتی و کتب منتشر شده می تواند شاهدهی بر این مدعا باشد، لازم است تا پژوهش های بیشتری پیرامون این پدیده ضد ارزشی به عمل آید تا عوامل موثر فردی و اجتماعی در آن شناخته شود و تمهیدات لازم به منظور مقابله با آن، به شیوه علمی طراحی شود. بنابراین پژوهش حاضر با هدف پیش بینی بی صداقتی تحصیلی بر اساس هویت اخلاقی و خودآگاهی هیجانی و خود پنداره تحصیلی در دانشجویان علوم پزشکی انجام شد.

روش کار

روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمام دانشجویان دختر و پسر مقطع کارشناسی ارشد رشته های پیراپزشکی دانشگاه های دولتی شهر تهران که در سال تحصیلی ۹۸-

نمره بالاتر از ۱۰۵: میزان خودآگاهی هیجانی افراد در حد بالایی می باشد (ترنتینو و همکاران ۲۰۲۱). در پژوهش محمدی یوزباشکندی و همکاران (۱۳۹۷) روایی پرسشنامه توسط متخصصان تأیید شده است و پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به دست آمده است.

مقیاس اهمیت هویت اخلاقی برای خود: این مقیاس ۱۰ گویه ای توسط آکینو و رید تهیه شده که شامل دو زیرمقیاس نمادسازی (۵ گویه) و درونی سازی (۵ گویه) است. درونی سازی به میزان اهمیت ویژگیهای اخلاقی در خودپنداره ی فرد، (مانند داشتن چنین ویژگیهایی بخش مهمی از وجود مرا تشکیل می دهد) و نمادسازی به میزانی که فرد یک هویت اجتماعی بر پایه ویژگیهای اخلاقی را به صورت بیرونی و به دیگران نشان می دهد، (مانند فعالانه در کارهایی شرکت میکنم که داشتن چنین ویژگیهایی را در من به دیگران منتقل می کند) اشاره دارد. آزمودنی میزان موافقت خود با هر گویه را بر روی یک مقیاس لیکرت ۵ درجه ای از کاملاً موافقم (نمره ۵) تا کاملاً مخالفم (نمره ۱) مشخص می نماید. پایایی و روایی این مقیاس توسط سازندگان آن احراز گردیده است (رولو و همکاران ۲۰۲۱). در پژوهش جوکار و حق نگهدار (۱۳۹۵) برای تعیین پایایی از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. ضریب پایایی حاصل برای بعد درونی سازی ۰/۶۶، بعد نمادسازی ۰/۶۲ و برای نمره کل ۰/۷۴ به دست آمد.

داده‌های جمع‌آوری شده از اعضای نمونه با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی همچون میانگین، انحراف معیار، ماتریس همبستگی و رگرسیون در نرم‌افزار SPSS-24 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر میانگین و انحراف معیار سن آزمودنی‌ها به ترتیب برابر با ۲۶/۰۶ و ۵/۷۱ سال بود. در جدول ۱ شاخص‌های متغیرهای پیش‌بین و ملاک آورده شده است.

خرده مقیاس می باشد: زیر مقیاس "اعتماد تحصیلی" دانشجویان (۱۰ گویه) و زیر مقیاس "تلاش تحصیلی" دانشجویان (۱۰ گویه). خرده مقیاس اعتماد تحصیلی، احساسات و ادراکات دانشجویان را درباره ی صلاحیت تحصیلی آنها اندازه گیری می کند. خرده مقیاس تلاش تحصیلی، تعهد (سرسپردگی) دانشجویان و درگیری و علاقه به کار در دانشکده را اندازه می گیرد. شیوه نمره گذاری به صورت ۴ درجه ای می باشد. (بلی همیشه، نمره ۴) و (خیر همیشه، نمره ۱). گویه های فرد خرده مقیاس و اعتماد تحصیلی را تشکیل می دهند و گویه های زوج تلاش تحصیلی را اندازه گیری می کنند. در این پرسشنامه نمرات دامنه ای از ۲۰ تا ۸۰ دارند. و همچنین برخی سؤالات به صورت معکوس نمره گذاری می شوند (آرنز و همکاران ۲۰۲۱). همچنین در پژوهش آرمانی کیان و همکاران (۱۳۹۸) ضریب همسانی درونی پرسشنامه ۰/۷۱ به دست آمد.

پرسشنامه خودآگاهی هیجانی: پرسشنامه

خودآگاهی هیجانی دارای ۳۳ گویه است که توسط گرنر و همکاران در سال ۲۰۰۲ ساخته شد. که با یک مقیاس لیکرت پنج درجه ای (از هرگز تا خیلی زیاد) خودآگاهی هیجانی افراد را اندازه گیری می کند. خرده مقیاس‌های آن شامل بازشناسی (با ۶ سؤال، برایم سخت است که بگویم الان داری چه خلقی هستم)، شناسایی (با ۵ سؤال، برایم مشکل است خلق و خویم را توصیف کنم)، تبدیل سازی (با ۷ سؤال، بیان کردن هیجانات، برایم آسان است)، محیط گرایی (با ۱۰ سؤال، من شخصیتم را تحلیل می‌کنم تا سعی کنم علت ناراحتیم را بفهمم) و حل مسئله (با ۵ سؤال، من احساساتم را ارزیابی می‌کنم و سپس برای انجام کاری تصمیم می‌گیرم) هستند. حداقل امتیاز ممکن ۳۳ و حداکثر ۱۶۵ است.

نمره بین ۳۳ تا ۵۵: میزان خودآگاهی هیجانی افراد در حد پایینی می باشد.
نمره بین ۵۵ تا ۱۰۵: میزان خودآگاهی هیجانی افراد در حد متوسطی می باشد.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیرها

Table 1: Mean and standard deviation of variables

متغیر	میانگین	انحراف معیار
بی صداقتی تحصیلی	۱۵/۲۷	۳/۷۰
خودپنداره تحصیلی	۵۵/۳۱	۱۳/۲۹
خودآگاهی هیجانی	۳۹/۳۴	۵/۶
هویت اخلاقی	۱۸/۲۰	۵/۳

معناداری مدل کامل همبستگی متعارف

نتایج آزمون‌های معناداری مدل کامل تحلیل همبستگی متعارف در این پژوهش در جدول ۲ آمده است. همانطور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، معناداری لامبدای ویلکز نشان می‌دهد که بین متغیرهای بی صداقتی تحصیلی با خودپنداره تحصیلی، خودآگاهی هیجانی و هویت اخلاقی رابطه معناداری وجود دارد (یعنی؛ $P < 0/001$ و $\lambda = 0/822$ و $F = 38/5035$).

خودپنداره تحصیلی، خودآگاهی هیجانی و هویت اخلاقی با بی صداقتی تحصیلی دانشجویان رابطه معنادار دارد. همچنین، مدل به‌دست‌آمده در این پژوهش، ۱۷/۸ درصد از واریانس خودپنداره تحصیلی، خودآگاهی هیجانی و هویت اخلاقی (در نقش متغیر پیش‌بین) بی صداقتی تحصیلی (در نقش متغیر ملاک) را تبیین می‌کند.

جدول ۲. آزمون معناداری مدل کامل همبستگی متعارف

Table 2: Significance test of the complete conventional correlation model

نام آزمون	مقدار	F	df فرضیه	df خطا	سطح معناداری	ضرایب انا
اثر بیلابی	۰/۳۹۷	۴۱/۲۴۳	۳	۵۶۱	۰/۰۰۱	۰/۴۳
لامبدای ویلکز	۰/۸۲۲	۳۸/۵۰	۳	۳۹۸	۰/۰۰۱	۰/۴۳
هتلینگ	۱/۰۰۳	۴۵/۲۸۳	۳	۳۷۲	۰/۰۰۱	۰/۴۳
ریشه روی	۰/۱۹۳	-	-	-	۰/۰۰۱	۰/۴۳

جدول ۳ ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۳. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

Table 3: Correlation matrix of research variables

ردیف	متغیر	۱	۲	۳	۴
۱	بی صداقتی تحصیلی	-			
۲	خودپنداره تحصیلی	۰/۱۹**	-		
۳	خودآگاهی هیجانی	۰/۳۶**	۰/۲۹**	-	
۴	هویت اخلاقی	۰/۲۷**	۰/۴۲**	۰/۳۳**	-

** $p < 0/01$

معنی‌داری وجود دارد. بر اساس نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون چندگانه با روش ورود در جدول ۴، ضریب همبستگی چندگانه برای ترکیب خطی خودپنداره تحصیلی، خودآگاهی هیجانی و هویت اخلاقی با بی

با توجه به نتایج جدول ۳ می‌توان گفت بین بی صداقتی تحصیلی و خودپنداره تحصیلی ($r = -0/19$)؛ بی صداقتی تحصیلی و خودآگاهی هیجانی ($r = -0/36$) و بی صداقتی تحصیلی و هویت اخلاقی ($r = -0/27$) رابطه

خودپنداره تحصیلی، خودآگاهی هیجانی و هویت اخلاقی پیش‌بینی کننده بی‌صدافتی تحصیلی دانشجویان هستند. همانطور که ملاحظه می‌شود، از میان متغیرهای پیش‌بین مطالعه شده، بتای هر سه متغیر معنادار می‌باشد، باین حال، خودآگاهی هیجانی با $(\beta = -0.24)$ بیشترین قدرت پیش‌بینی را دار است.

صدافتی تحصیلی برابر با $R = 0.32$ و ضریب تعیین برابر با $R^2 = 0.17$ است. F مربوط به همبستگی چندگانه به دست آمده برابر است با 38.46 که در سطح $P \leq 0.001$ معنادار است. با توجه به ضریب تعیین به دست آمده، حدود ۱۷ درصد از واریانس متغیر بی‌صدافتی تحصیلی به کمک متغیرهای پیش‌بین (خودپنداره تحصیلی، خودآگاهی هیجانی و هویت اخلاقی) قابل پیش‌بینی است. یعنی؛

جدول ۴. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون چندگانه پیش‌بینی بی‌صدافتی تحصیلی بر اساس هویت اخلاقی و خودآگاهی هیجانی و خود پنداره تحصیلی

Table 4: Results of multiple regression analysis of the prediction of academic dishonesty based on moral identity, emotional self-awareness, and academic self-concept

متغیرهای پیش‌بین	R	R2	F	β	T	P
خودپنداره تحصیلی	-0.19	0.06	24/33	-0.11	-4/75	0.001
خودآگاهی هیجانی	-0.36	0.21	43/18	-0.24	-6/59	0.001
هویت اخلاقی	-0.27	0.11	31/16	-0.18	-5/25	0.001
ترکیب خطی متغیرها	0.32	0.17	38/46			

بحث و نتیجه گیری

مشکلات بهره مند شوند، ادراک بالاتری از توانایی های تحصیلی داشته باشند و کمتر به رفتارهای منفی مانند بی صدافتی تحصیلی بپردازند (بارانی و همکاران ۱۳۹۸). از این رو، هرچه فرد تجارب مثبت بیشتر و موفقیت های بیشتری را به دست آورده باشد، فاصله بین خود واقعی و خود آرمانی کم شده و تصویر و برداشت مثبت تری از خود خواهد داشت. اما هرچه این تصویر نامطلوب تر باشد و فرد شکست های بیشتری را تجربه کرده باشد، فرد برای افزایش مجدد حرمت خود و کم کردن فاصله بین خود واقعی و خود آرمانی، نیازمند تجارب مثبت و موفقیت های بیشتر در زمینه تحصیلی است که این نیز نیازمند تلاشی مضاعف است. اما اگر شکست ها به اندازه ای به خودپنداشت فرد آسیب رسانده باشند که فرد احساس کند توانایی لازم برای موفقیت در آن زمینه را ندارد، دست به رفتارهایی نامشروع می زند. گاهی نیز دانشجو به دنبال سریع ترین راه برای جبران و بهبود خودپنداشت خویش است که تقلب برای به دست آوردن بهترین رتبه

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین بی صدافتی تحصیلی و خودپنداره تحصیلی رابطه منفی و معنی داری وجود دارد. این یافته با یافته پژوهش های بارانی و همکاران (۱۳۹۸)، آنو و همکاران (۲۰۲۱)، راین و همکاران (۲۰۱۴) و چوجیدسکالچوپالا و همکاران (۲۰۱۳) همسو می باشد. در تبیین این یافته می توان گفت خودپنداشت تحصیلی بیانگر دانش و ادراکات فرد درباره نقاط قوت و ضعف خویش در زمینه تحصیلی و مسئولیت های تحصیلی است. هنگامی که فرد در یک فعالیت احساس استقلال و خودمختاری می کند، تمایل دارد نسبت به رفتارهای خود احساس کنترل درونی کند و باور به کنترل بالایی داشته باشد. تحقق در شایستگی، اعتقاد فرد را به انجام یک کار تقویت می کند، بنابراین باعث افزایش باور فرد به توانایی خود و بیشتر شدن خود پنداره تحصیلی شود. و نیز رضایت از ارتباط سبب می شود که دانشجویان از حمایت دیگران در هنگام مواجهه با

اخلاقی همچون بی صداقتی تحصیلی روی بیاورد. علاوه بر این، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین بی صداقتی تحصیلی و هویت اخلاقی رابطه معنی داری وجود دارد. این یافته با یافته پژوهش های جوکار و حق نگهدار (۱۳۹۵)، مهجویی قراماخر و همکاران (۱۳۹۴)، نیکدل و همکاران (۱۳۹۶) و رولو و همکاران (۲۰۲۱) همسوست. در تبیین این یافته می توان گفت هرچه میزان عمق و نفوذ ارزش های اخلاقی در هویت فرد بیشتر باشد و اصول و آرمان-های اخلاقی جایگاه محوری تری را در خود - تعریفی فرد داشته باشند، کمتر احتمال دارد که فرد اقدام به اعمال غیر اخلاقی نماید. با توجه به ابعاد هویت اخلاقی می توان گفت، درونی سازی سطح خصوصی هویت اخلاقی است و از این رو می تواند نقشی منفی در تقلب در آزمون، که سطح عمیق تری از تقلب محسوب می شود و جنبه غالب فردی دارد، ایفا کند (جوکار و حق نگهدار ۱۳۹۵). لازم به ذکر است که نتیجه گیری قطعی در این زمینه، نیازمند پژوهش هایی است که در آنها رفتار عینی شرکت کنندگان در زمینه بی صداقتی تحصیلی سنجیده شود، زیرا در پژوهش حاضر، مبنای اینگونه رفتارها، خود گزارشی یا ادراک فرد از رفتارهایش بوده است. بنابراین می توان گفت دانشجویانی که درستکاری را مانند یک رفتار خاص در عمق جان و روح خود ریشه دار کرده اند، کارها و تکالیف خود را بدون هیچ دلیل منطقی به تأخیر نمی اندازند و همواره منظم هستند و در گفتار و اعمال خود نیز صادقند (نیکدل و همکاران ۱۳۹۶).

در مجموع نتایج پژوهش حاضر نشان داد که خودپنداره تحصیلی، خودآگاهی هیجانی و هویت اخلاقی پیش بینی کننده بی صداقتی تحصیلی دانشجویانند. نتایج پژوهش حاضر می تواند در بردارنده اشارات کاربردی مهم و تأثیرگذار در مورد شناسائی عوامل موثر بر بی صداقتی تحصیلی و تلاش برای کاهش این معضل در دانشجویان باشد. بنابراین، پیشنهاد می شود جهت بهبود کیفیت آموزش، یادگیری و کاهش رفتارهای مخرب آموزشی از جمله بی صداقتی تحصیلی، محیط های آموزشی به

کارآمدترین روش ممکن است (چوچیدسکالچوپالا و همکاران ۲۰۱۳)

همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین بی صداقتی تحصیلی و خودآگاهی هیجانی رابطه معنی داری وجود دارد. این یافته با یافته پژوهش های بارانی و همکاران (۱۳۹۸)، صداقت نژاد (۱۳۹۵) و مهنا و طالع پسند (۱۳۹۵) همسوست. در تبیین این یافته می توان گفت خود آگاهی هیجانی توان کنترل و مقابله با شرایط ناسازگار زندگی را در فرد ارتقا می بخشد. خودآگاهی هیجانی به غلبه بر چالش ها، شناخت اهداف، باز شدن ذهن برای تفکر و حل مسأله، حمایت از سلامتی به وسیله تقویت انعطاف پذیری، ایجاد دلبستگی، هموار کردن زمینه برای خود تنظیمی و راهنمایی رفتارهای گروهی و سیستم های اجتماعی کمک می کند (صداقت نژاد ۱۳۹۵). بویژه، خودآگاهی هیجانی با آماده سازی اطلاعات بدنی و تجربی نقش مهمی در عملکردهای افراد و قضاوت های آنها دارد، این ویژگی کمک می کند تا به نتایج رفتاری موفقیت آمیز دست یافت (بارانی و همکاران ۱۳۹۸). افراد خودآگاه نه تنها خصوصیات منفی و نقاط ضعف خود را می شناسند و می پذیرند و در جهت اصلاح آن ها تلاش می کنند بلکه خصوصیات مثبت، توانایی ها و استعدادهای خود را هم می شناسند و سعی می کنند آن را پرورش دهند (پارخاش و واسیمالاراجا ۲۰۱۵). دانشجویانی که شناخت کافی در مورد خود کسب نمایند بهتر می توانند انگیزه ی موفقیت تحصیلی را در خود تقویت کنند و به تحصیل ادامه دهند زیرا توانایی بیشتری جهت درک خواسته های دیگران دارند و به خوبی می توانند فشار همسالان را درک کنند و کاهش دهند و از طرفی به احساسات خود توجه کرده و حالت خلقی منفی خود را اصلاح کنند و می توانند تأثیر استرس بر امتحان را به حداقل برسانند (پاک منش و جاودان ۱۳۹۹).

بنابراین منطقی است که خودآگاهی هیجانی بالا باعث می شود فرد در برخورد با چالش ها و مشکلات تحصیلی به توانایی خود متکی باشد و کمتر به رفتار های غیر

Students. *J Med Educ Dev*, Vol. 12, No.36, Pp. 31-40[in Persian].

Barani H, Fouladchang M, Derakhshan M 1398. The Relation of Mindfulness and Academic Dishonesty: Mediating Role of Academic Hope. *Studies in Learning & Instruction*, Vol. 11, No.2, Pp. 51-70[in Persian].

Chudzicka-Czupała A 2014. Psychological and moral determinants in accepting cheating and plagiarism among university students in Poland. *Applied Psychology*, Vol. 12, No. 1, Pp. 75-98.

Chudzicka-Czupała A, Lupina-Wegener A, Borter S, Hapon N 2013. Students' attitude toward cheating in Switzerland, Ukraine and Poland. *The New Educational Review*, Vol. 32, No. 2, Pp. 66-76.

Ghanbaritalab M, Tahmasebi koyani F 1399. Prediction of Academic Dishonesty based on Academic Identity and Intelligence Beliefs. *Educational and Scholastic studies*, Vol. 9, No.1, Pp. 59-78[in Persian].

Jeergal PA, Surekha R, Sharma P, Rani T 2015. Prevalence, perception and attitude of dental students towards academic dishonesty and ways to overcome cheating behaviors. *Advanced Clinical & Research Insights*, Vol. 2, Pp. 2-6.

Jesu Prakash M, Vasimalairaja M 2015. Self-awareness and Self-motivation Has Stimulus on the Academic Concert of XI Standard Pupils in Biology Subject. *Tamil nadu: International Journal of Scientific Engineering and Applied Science (IJSEAS)*, Vol. 1, No. 9.

Jowkar B, Hagh Negahdar M 1395. The relationship between moral identity and academic dishonesty: A study of the moderating role of gender. *Journal of Education and Learning Studies*, Vol. 8, No.2, Pp. 143-162[in Persian].

تقویت ویژگی‌های مثبت همچون خودآگاهی هیجانی و هویت اخلاقی بپردازند و برای افراد محیط‌های غنی آموزشی فراهم شود تا گرایش به تجربه‌های منفی در یادگیرندگان کاهش یابد و همچنین با تقویت خودپنداره تحصیلی یادگیرندگان و ایجاد موقعیت‌هایی برای تجارب مثبت و موفقیت‌آمیز، به آنان کمک شود تا یادآوری تجارب منفی در آن‌ها به حداقل رسیده و کیفیت یادگیری و آموزش بهبود یابد. پژوهش حاضر مانند اغلب پژوهش‌هایی که در علوم رفتاری صورت می‌گیرد با محدودیت‌هایی همراه بود از جمله، محدود بودن تعداد نمونه پژوهش و تکیه بر ابزار پرسشنامه و نوع مطالعه همبستگی که می‌توان در تحقیقات آتی از روش‌های کیفی نظیر مصاحبه جهت غنای بیشتر مطالعه بهره برد.

تقدیر و تشکر

بدینوسیله از کلیه دانشجویان محترم که در این تحقیق ما را یاری کردند، کمال تشکر و سپاسگذاری را داریم.

References

- Amiri S 1397. The Role of Moral Identity and Moral Recognition in Adolescent's Utilitarian on Personal and Impersonal Moral Judgments with Emphasis on Gender. *Social Cognition*, Vol. 7, No.2, Pp. 95-106[in Persian].
- Arens K, Jansen M, Preckel F, Schmidt M, Brunner M 2021. The Structure of Academic Self-Concept: A Methodological Review and Empirical Illustration of Central Models. *Review of Educational Research*, Vol. 91, No.1, 3-33.
- Armani Kian A, shahi V, Fathi M, Rostami B, Fakour E 2020. Evaluation of the Relationship between the Components of Mindfulness and Educational Procrastination with the Mediating Role of Academic Self-concept in Medical

- Pakmanesh N, Javdan M 1399. Predicting Academic Performance through Self-Control, Autonomy, and Self-awareness in Secondary School Students Bandar Abbas. *Biquarterly Journal of Cognitive Strategies in Learning*, Vol. 8, No.14, Pp. 37-55 [in Persian].
- Ridwan R, Diantimala Y, Ntim C 2021. The positive role of religiosity in dealing with academic dishonesty. *Cogent Business & Management*, Vol. 8, No.1, Pp. 37-55
- Rinn A, Boazman J, Jackson A, Barrio B 2014. Locus of control, academic self-concept, and academic dishonesty among high ability college students. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, Vol. 14, No.4, Pp. 88-114.
- Rullo M, Lalot F, Heering M 2021. Moral identity, moral self-efficacy, and moral elevation: A sequential mediation model predicting moral intentions and behavior. *The Journal of Positive Psychology*, Vol. 16, No.2.
- Sedaghat Nezhad 1395. Relationship between goal orientation and academic dishonesty: The mediating role of conscious emotions[Thesis]. [Shiraz]: University of Shiraz[in Persian].
- Starovoytova D, Namango S 2016. Factors Affecting Cheating-Behavior at Undergraduate - Engineering. *Education and Practice*, Vol. 7, No.31, Pp. 66-82.
- Trentini C, Tambelli R, Maiorani S, Lauriola M 2021. Gender Differences in Empathy During Adolescence: Does Emotional Self-Awareness Matter? *Psychological Reports*, Vol. 124, No.15.
- McClung E, Gaberson, K 2021. Academic Dishonesty Among Nursing Students: A Contemporary View. *Nurse Educator*: Vol. 46, No.2, Pp. 111-115.
- Mahjoei Gharamakhar M, Khezri Moghadam N, Fazilat Pour M 1394. The relationship between individual moral identity and academic dishonesty. The first national scientific research congress on the development and promotion of educational sciences and psychology, sociology and social cultural sciences in Iran.
- Mohammadi Youzbashkandi F, Livarjani S, Hoseini Nasab D 2019. The Canonical Analysis of Self-Compassion Relation with Emotional Self-Awareness among Students of Medical Sciences. *Educ Strategy Med Sci*, Vol. 11, No.6, Pp. 121-128[in Persian].
- Mohanna S, Talepasand S 1395. The Relationship between Environmental Supports and Emotional Self-awareness with Academic Engagement: the Mediating role of Educational Well-being. *Iranian Journal of Medical Education*, Vol. 16, Pp. 31-42[in Persian].
- Nickdal F, Dehghan M, Noshadi N 1396. The mediating role of moral reasoning in the relationship between self-concept and Ethical metacognition with the moral behavior of high school students. *Quarterly of Educational Psychology*, Vol. 13, No.46, Pp. 123-143.
- Onu D, Onyedibe C, Ugwu L, Nche G 2021. Relationship between religious commitment and academic dishonesty: is self-efficacy a factor? *Ethics & Behavior*, Vol. 31, No.1, Pp. 13-20.
- Oran NT, Can HO, Şenol S, Hadimli A P 2016. Academic dishonesty among health science school students. *Nursing Ethics*, Vol. 23, No.8, Pp. 919-931.

فصلنامه‌ی مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی
سال دوازدهم، شماره ۴، زمستان ۱۴۰۰

پیش بینی بی صداقتی تحصیلی بر اساس هویت اخلاقی و خودآگاهی هیجانی و خود پنداره تحصیلی در دانشجویان علوم پزشکی

رضوان شادجو: دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، گروه روان شناسی تربیتی، دانشکده روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

افسانه قنبری پناه*: عضو هیئت علمی، گروه روان شناسی تربیتی، دانشکده روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

فریبرز درتاج: عضو هیئت علمی، گروه روان شناسی تربیتی، دانشکده روان شناسی، علامه طباطبائی، تهران، ایران.

مسعود قاسمی: عضو هیئت علمی، گروه روان شناسی تربیتی، دانشکده روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده: بی صداقتی تحصیلی یک رفتار غیراخلاقی شایع در محیط های آموزشی است که به افراد در دستیابی به نتایج دلخواه اما غیرمنصفانه، غیرقانونی و نادرست کمک می کند. مطالعه حاضر از نوع همبستگی بود. پژوهش حاضر با هدف پیش بینی بی صداقتی تحصیلی بر اساس هویت اخلاقی و خودآگاهی هیجانی و خود پنداره تحصیلی در دانشجویان علوم پزشکی انجام گردید. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمام دانشجویان دختر و پسر مقطع کارشناسی ارشد رشته های پیراپزشکی دانشگاه های دولتی شهر تهران که در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ مشغول به تحصیل هستند بود. با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ۳۰۰ نفر انتخاب شد. ابزار گردآوری اطلاعات شامل، پرسش نامه های بی صداقتی تحصیلی، هویت اخلاقی و خودآگاهی هیجانی و خود پنداره تحصیلی بود که روائی آن ها از طریق روائی صوری و محتوایی به تایید اساتید و خبرگان رسید و پایایی آن ها از طریق آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۷۴، ۰/۷۹ و ۰/۷۱ گزارش شد. داده ها با استفاده از آمار توصیفی و روش تحلیل همبستگی کانونی با استفاده از نسخه ۲۴ نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که خودپنداره تحصیلی، خودآگاهی هیجانی و هویت اخلاقی پیش‌بینی کننده بی صداقتی تحصیلی دانشجویان هستند. نتایج پژوهش حاضر می تواند در بردارنده اشارات کاربردی مهم و تأثیرگذار در مورد شناسایی عوامل موثر بر بی صداقتی تحصیلی و تلاش برای کاهش این معضل در دانشجویان باشد.

واژگان کلیدی: بی صداقتی تحصیلی، هویت اخلاقی، خودآگاهی هیجانی، خود پنداره تحصیلی.

***نویسنده مسؤول:** عضو هیئت علمی، گروه روان شناسی تربیتی، دانشکده روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

Email: af_ghanbary@yahoo.com